

Welkom u allen die naar hier bent gekomen om kerstmis te vieren in deze kerk die wij noemen 'Huis van God en huis van de mensen'. Welkom in alle verscheidenheid van persoon en persoonlijkheid, met alle verschil in opvattingen en gevoelens die daar bij horen. Welkom met uw levensverhaal met zijn blije en droevige geheimen; met uw eigen vertelling over kerstmis zoals die zich door de tijd heen heeft ontwikkeld. In heel die verscheidenheid sluiten wij vanavond aan bij een lange traditie: het verhaal over de geboorte van Jezus. Dit gebouw, met ons allen erin, de liederen, de gebeden: ze zijn allemaal ontstaan in de stroom van het verhaal waarvan Jezus de bron is. Vanaf het begin van onze jaartelling vertellen mensen in duizend talen het verhaal van zijn geboorte. Door de eeuwen heen heeft de beleving en de uitbeelding ervan steeds andere vormen aangenomen. 800 jaar geleden bijvoorbeeld introduceert Franciscus van Assisi de kerststal om dat verhaal tastbaar te maken. Kijk rond in deze kerk hoe het doorwerkt in allerlei vormen. En bedenk dat elke vorm een uitdrukking is van het zoeken naar verband tussen dit kind en zijn oorsprong en het verband tussen onszelf en datgene wat ons bezielt en omvat. Nu, in de Palestijnse stad Bethlehem, de geboorteplaats van Jezus, ligt het kind in een kribbe van puin. Het eigenlijke verhaal van Jezus' geboorte zegt dat God zich op een ongehoorde manier kenbaar maakt in dit kind en door hem in ieder van ons. Dat geheim van onze goddelijke oorsprong dragen we met ons mee als een schat in broze vaten. Dat herdenken en vieren we in deze stille nacht, de heilige nacht. Ik nodig u uit tot een moment van stilte en inkeer.

Gebed; God, wij zingen 'Kyrie, ontferm u', 'Gloria, eer aan u'. Versterk in ons dit besef dat wij horen bij U die allen en alles omvat. Laat ons niet ronddwalen op een verweesde planeet, maar geef ons oog voor het licht dat blijft, ook als het donker is. Wij vragen U: beziel ons door Jezus die de Christus is, geboren als een vonk uit Uw licht. Amen.

We lezen uit de profeet Jesaja (hij leefde 750 jaar voor de geboorte van Jezus) en we horen hem getuigen van het licht.

Jesaja 9:1-3,5-6

Lucas 2:1-14

Overweging

Voor wie al vaker de liturgische viering in de kerstnacht heeft meegemaakt, klinkt het zojuist gelezen fragment uit het Lucas evangelie bekend in de oren. Het is een fragment. Het hele verhaal dat Lucas vertelt, begint met een proloog waarin hij zegt 'Het leek mij goed om alles van de aanvang af nauwkeurig na te gaan en deze gebeurtenissen in ordelijke vorm voor u, hooggeachte Theofilus, op schrift te stellen'. Deze Theofilus, tot wie de tekst van Lucas zich wendt, is mogelijk een meneer uit de tijd van Lucas, maar gezien het feit dat die naam 'vriend van God' betekent, kan het ook zijn dat Lucas zich richt op een breder publiek, alle vrienden van God. Hoe dan ook, na deze proloog begint zijn eigenlijke verhaal met de aankondiging van de geboorte van Johannes de Doper, neef van Jezus en diens voorloper. Vervolgens vertelt hij hoe de geboorte van Jezus wordt aangekondigd, hoe ze plaats vindt en hoe Maria de baby in doeken wikkelt en hem in een kribbe, in een voederbak legt. Dat alles vindt plaats in Bethlehem, in de tijd van keizer Augustus.

Ik wil het zojuist gelezen tafereel, de schets door Lucas, een moment door me heen laten gaan en met u delen. Hulp daarbij is de kerststal die sinds Franciscus van Assisi een beeldende uitdrukking is van de situatie waarin Jezus wordt geboren. Ook hier in de kerk krijgt hij een ruime plaats. Een stal met voederbak als de wieg van Jezus, Maria en Jozef daar omheen, een plek voor de os en de ezel, een ruimte voor herders en hun schapen. En die herders weten meer. Ze bewaakten hun kudde in de nacht en werden opgeschrikt door een groot licht. En daar was een engel en tenslotte een hele schare van engelen met de boodschap: er is een redder geboren.

De literaire schets van Lucas en het beeldende schouwspel van Franciscus geven uitdrukking aan iets waar je van kan dromen: mensen zijn verbonden met elkaar, met de natuur en met een groter geheel. De redder, het kind, ligt daar in het midden als de belofte dat deze verbondenheid werkelijk en reëel kan worden in het leven van volwassen mensen en hun samenleving. Hoe dan?

Er is daar in die stal het wonderlijk ruime verband van mensen. Een man en een vrouw, helemaal uit Nazareth, die een kind krijgen en deze gebeurtenis

delen met vreemden, bovendien herders, niet de meest bevoorrechte klasse. Deze mensen zijn verbonden met elkaar. Ze vinden elkaar in het wonder dat steeds gebeurt als het leven zich opnieuw aandient. Er is ook verbinding met de natuur. Een kribbe en stro, duurzaam materiaal, het verblijf delend met dieren. En er is de verbinding met wat al deze tastbare dingen omvat en bezielt: de engelen zingen daarvan: eer aan God in den hoge.

Mensen samen, met de aarde, in het goddelijk licht dat hen omgeeft.

Dient zich hier datgene aan wat milieudeskundigen noemen 'het symbioceen', het verhoopte toekomstige tijdperk van een nieuwe balans tussen mensen en wat hen omgeeft? Zou kerstmis een oriëntatiepunt kunnen zijn om vorm te geven aan zo'n nieuwe balans? Zou dit feest een bijdrage kunnen leveren aan de beleving van de onderlinge afhankelijkheid die hoort bij dit nieuwe tijdperk? De afhankelijkheid van elkaar – de afhankelijkheid van de natuur – de afhankelijkheid van God? Erkenning daarvan schept een nieuw verband. Aan zo'n verband is een sterke behoefte, misschien wel vooral nu, nu de weg er naar toe een kwestie van lange adem blijkt te zijn. Feitelijk bevinden we ons op dit moment in een situatie van verwoestende oorlogen. Een situatie waarin de natuur steeds meer uitgeput raakt. Een situatie waarin niet de scheppingskracht van God maar maakbaarheid door menselijke intelligentie de drijvende kracht is.

Is erkenning en beleving van onderlinge afhankelijkheid niet de voorwaarde om te komen tot een symbioceen, het tijdperk waarin vrede het verband tussen mensen kenmerkt, het tijdperk waarin de relatie met de natuur is hersteld, het tijdperk waarin de bezielende kracht waarvan Kerstmis getuigt tot leven komt? De vraag van vandaag 'Hoe kan ons symbioceen er uit zien?' mag een spiegel en inspiratie vinden in de eenvoud van de kerststal.

Vredeswens

Vandaag vieren we een feest waarop we voor ogen nemen dat mensen niet alleen sterfelijk zijn maar ook geboortelijk. Onze toekomst is niet alleen de dood, maar ook de mogelijkheid om steeds geboren te worden, opnieuw te beginnen. Zonder hoop beginnen we niets nieuws, zijn we dood. Een

voortgaande geboorte geeft ons gegronde hoop op vrede, van mens tot mens, van de mens tot de aarde, van de aarde tot haar Schepper. Die vrede van kerstmis zij altijd met u.

Geef elkaar een teken van vrede.

Voorbede

Wij bidden voor de wereld, ons gemeenschappelijk huis:

dat wij, met allen die het voor het zeggen hebben, ons inzetten voor herstel van persoonlijke en politieke relaties die beschadigd zijn, zodat vrede werkelijkheid wordt.

Laat ons zingend bidden

Wij bidden om versterking van eerbied voor de natuur:

dat wij ons niet gedragen als heersers over alles wat is, groeit en beweegt, dat wij onze plaats kennen en in vrede leven met wat leven geeft.

Laat ons zingend bidden

Wij bidden om de kracht van overgave aan Hem die de naam draagt 'ik ben, ik was, ik zal er zijn', doe ons Hem herkennen in Jezus, beeld van God en beeld van mensen zoals ze bedoeld zijn.

Laat ons zingend bidden

Eeuwige, maak ons tot instrumenten van liefde,
Laat Uw licht de leidraad zijn bij de geboorte van vrede,
vrede tussen ons mensen, overal in de wereld, vrede met de aarde die ons gegeven is,
vrede met U, schenker van Jezus die de Christus is, beeld van U, mens met ons. Amen